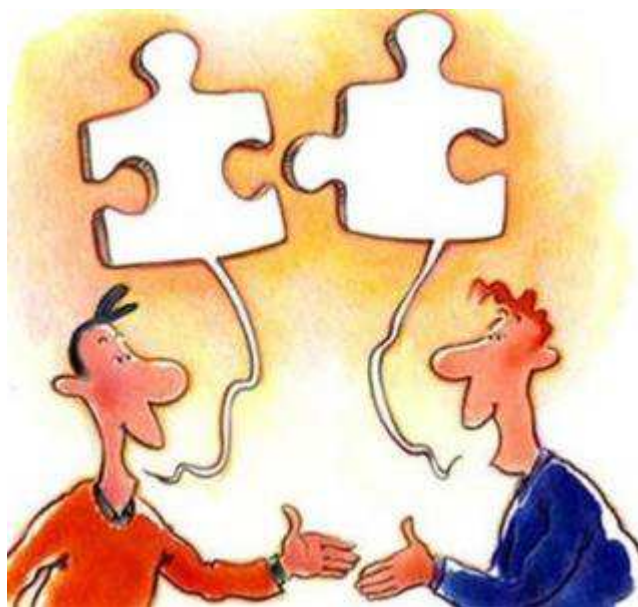

PROGRAMA DE HABILIDADES SOCIAIS

**IES TERRA DE TRASANCOS
NARÓN**

I. XUSTIFICACIÓN DO PROGRAMA

O artigo 19 da Lei 4/2011 do 30 de xuño de convivencia e participación da comunidade educativa establece a necesidade de elaborar e desenvolver “Programas e actuacións complementarias ás medidas correctoras”. Dentro disto contémpanse dous tipos de programas:

- Programa de Habilidades Sociais dirixido ao alumnado que incorra reiteradamente en condutas disruptivas, coa finalidade de mellorar a súa integración no centro docente.
- Programa de Habilidades Sociais para aquel alumnado que, como consecuencia da imposición das medidas correctoras se vexa temporalmente privado do seu dereito de asistencia ao centro.

Ámbolos dous programas serán aplicados en colaboración co profesorado titor e, de ser o caso, cos Servizos Sociais, e procurarán implicar ao resto do profesorado e ás familias.

O alumnado ao que van dirixidos os programas, presenta en maior ou menor medida as seguintes características:

- Problemas de comportamento (condutas disruptivas, falta de traballo...)
- Pouco interese pola aprendizaxe
- Desmotivación e abandono escolar
- Faltas de asistencia
- Inicio de condutas de risco
- Baixa autoestima, principalmente relacionada co eido escolar

Un factor de relevancia que axuda a explicar en parte estes comportamentos é a falta de certas habilidades sociais para desenvolverse de maneira eficaz con outros individuos: iguais, menores, autoridades... Se o alumnado adquire certas habilidades cognitivas, instrumentais e de control sobre as súas emocións, pode axudar a unha mellor adaptación social.

Pretendemos ensinar uns valores e favorecer no alumnado unhas actitudes, que constitúan o respecto aos dereitos e liberdades propias e dos outros, fomentando a adquisición e consolidación duns hábitos de convivencia democrática e respecto mútuo.

Resulta complexo elaborar un único programa, dada a multiplicidade de situacións, condicións particulares, momentos nos que poden ser aplicados. Polo tanto, tomamos a decisión de establecer un marco xeral amplo no que se teñan en conta diferentes tipos de contidos que serán adaptados, ampliados ou eliminados para cada caso concreto.

II. OBXECTIVOS

1. Dotar aos adolescentes dun repertorio amplo de habilidades instrumentais, cognitivas e de control emocional, que podan utilizar para mellorar a calidade das súas relacións sociais, de modo moi concreto, para resolver e/ou previr problemas ou dificultades nas súas relacións con outras persoas.
2. Desenvolver nos adolescentes unha actitude crítica de respecto ao dereitos dos demais e aos seus propios.
3. Propiciar unha educación integral en coñecementos, destrezas e valores morais do alumnado en todos os ámbitos da vida.
4. Conseguir reducir a frecuencia e intensidade de interaccións agresivas entre os adolescentes, tanto no ámbito escolar como fóra del, así como os comportamentos disruptivos
5. Aumentar o nivel de motivación cara o eido escolar
6. Favorecer unha autoestima positiva no relativo ao ámbito educativo, persoal e relacional.

III. CONTIDOS:

<p>Identificación de estados emocionais</p>	<p>Identificar situacións que nos fan sentirnos mal: nerviosos ou asustados</p> <p>Identificar e describir situacións problema</p> <p>Identificar situacións de provocación: que penso, como me sinto</p>
<p>Iniciación e mantemento de relacións mutuamente beneficiosas</p>	<p>Iniciar e manter conversacións con persoas desconocidas</p> <p>Elexir os amigos con independencia</p> <p>Dar e recibir consellos</p> <p>Facer cumpridos aos demais</p> <p>Aprender a recibir cumpridos</p> <p>Facerse cumpridos a un mesmo</p>
<p>Expresión de maneira eficaz</p>	<p>Desenvolver habilidades de comunicación para expresar opinións</p> <p>Asertividade</p> <p>Dar instrucións de maneira clara e precisa</p>

<p>Mostrarse receptivos ao que nos comunican</p>	<p>Desenvolver habilidades de escoita</p> <p>Considerar o punto de vista das outras persoas</p>
<p>Desenvolvemento de habilidades de control emocional</p>	<p>Xerar recursos para modificar os sentimentos de malestar e sentirnos ben con nós mesmos</p> <p>Permanecer tranquilos cando se recibe un comentario crítico</p> <p>Afrontar situacións de provocación</p>
<p>Resolución de situacións conflitivas</p>	<p>Xerar múltiples alternativas para solucionar un problema</p> <p>Anticipar posibles consecuencias a cada alternativa</p> <p>Elexir a mellor solución de entre as posibles alternativas para solucionar un problema Tomar decisións coas que se consiga o máximo beneficio para ambos</p> <p>Desenvolver habilidades de negociación</p>
<p>Aceptación das consecuencias do propio comportamento</p>	<p>Aceptar e rexeitar críticas</p> <p>Analizar a responsabilidade de cada participante nunha situación de interacción social problema</p> <p>Pedir desculpas de maneira adecuada</p>
<p>Desenvolvemento dun estilo asertivo</p>	<p>Responder adecuadamente cando se recibe un apercibimento</p> <p>Defenderse adecuadamente cando o apercibimento non é adecuado</p> <p>Identificar diferentes estilos de relación: agresivo, pasivo e asertivo</p> <p>Valorar as consecuencias derivadas de cada un deles</p> <p>Analizar os beneficios de cambiar o noso estilo habitual de pensar e actuar</p> <p>Respectar os dereitos propios e dos demais</p>

Empatía	Poñerse no lugar do outro Valoración e prexuízos sobre os outros As necesidades dos demais
Educación Emocional	Intelixencia emocional Motivación intrínseca Creatividade Competencia emocional Resiliencia
Autoestima, sentimentos	Ter confianza nun mesmo e nos demais Afirmación Valoracións positivas
Igualdade de xénero	Sexo e xénero Violencia de xénero Relacións afectivas de igualdade
Maltrato entre iguais	Axentes: maltratador, maltratado e espectadores Tipos de maltrato Medios dixitais Consecuencias do maltrato entre iguais Acoso escolar Estratexias de actuación

Habilidades sociais para o profesorado	Educación Emocional Xestión de conflitos Reforzo positivo Transversalidade Cooperación
---	--

Habilidades sociais para as familias	Estratexias comunicativas Xestión de conflitos Cooperación
---	--

IV. MATERIAIS

Utilizaranse os seguintes materiais e/ou programas:

Consellería de Educación e O.U. (2005). *Maltrato entre iguais. Programa de sensibilización sobre o maltrato entre iguais*. Santiago de Compostela: Tórculo Edicións

Consellería de Educación e O.U. (2007). *Aprendendo a previr a violencia de xénero*. Norprint S.A.

Álvarez García, David; Álvarez Pérez, Luís e Núñez Pérez, José Carlos (2007) *Aprende a resolver conflitos. Programa para mejorar la convivencia escolar*. Editorial CEPE

Obra Social Fundación “la Caixa” (2006) *Violencia: Tolerancia Cero*

AA.VV. (2005). *Con-Vivir Vivir-Con. Cadernos para o ensino 45*. Xunta de Galicia

Martín Fernández, Estudita (2009). *¿Cómo mejorar la autoestima de los alumnos? Habilidades sociales complejas*. Madrid: CEPE

Isabel, M. ; Haeussler, P. e Neva Milicic, M. (2006) *Confiar en uno mismo: Programa de autoestima*. Madrid: CEPE

Vallés Arándiga, A. e Vallés Tortosa C. (2003). *Programa de refuerzo de las habilidades sociales*. Madrid: CEPE

Cobo Núñez, M. (2008). *Programa de desarrollo en competencias emocionales*. Madrid: ICCE

AA. VV. (2006). *Colección Saber para vivir*. Vigo: Nova Galicia Edicións

AA.VV. (2007) *Colección Que me dis de...* Vigo: Nova Galicia Edicións

Segura Morales, M. (2009). *Ser Persona y relacionarse*. Editorial Narcea

AA. VV. (2003) *Programa de educación para la convivencia*. Universidad de Granada

AA. VV. (2003) *Cuaderno de habilidades alternativas a la agresión*. Universidad de Granada

AA.VV. (2002). *“DINO” Educación preventiva sobre drogas para preadolescentes*. Junta de Andalucía.

AA. VV. (2002). *Educación emocional. Propuestas para la tutoría*. Conselleria de Cultura i Educación. Generalitat Valenciana.

Herrera Patiño, G. e Chaín Pinzón I.D. (2009). *Empatía. Guía de entrenamiento*. Bilbao: EDEX

AA. VV. (2011). *Guía metodológica para el desarrollo de habilidades sociales*. Asociación de aprendizaje Mind the gap

AA.VV. (1998). *Habilidades de interacción y autonomía social*. Pamplona: CREENA

Vela Pérez, E. e Maravall Yáñez, J. (2008). *Habilidades de comunicación familiar*. Madrid: CEAPA

Segura Lucas, D. e Bernabeu Guerrero, M.T. (2004). *Programa de entrenamiento a madres, padres y profesores en habilidades sociales*. INNOVA

González, R. e Román, Y. (2012) *¿Quién te quiere a ti? Guía para padres y madres: como educar en positivo*. Save the children

<http://www.cineddhh.org/guias-didacticas/filmoteca-educacion-primaria/1-convivencia-intercultural/>

<http://cineyeducacionemocional.blogspot.com.es/>

<http://contenidos.educarex.es/mci/2006/09/index.swf>

<https://sites.google.com/site/actividadinteligenciaemocional/>

[http://www.rafaelrobles.com/wiki/index.php?title=Filmoteca sobre inteligencia emocional](http://www.rafaelrobles.com/wiki/index.php?title=Filmoteca_sobre_inteligencia_emocional)

V. APLICACIÓN DOS PROGRAMAS

Cando sexa necesario aplicar calquera dos dous programas, o Departamento de Orientación establecerá por escrito as actividades a traballar e a periodicidade. Este documento será incorporado ao expediente do alumno/a.

VI. AVALIACIÓN

Para a avaliación do programa utilizaranse os seguintes criterios:

- Implicación do alumno nas tarefas plantexadas
- Implicación da familia nas tarefas plantexadas
- Implicación do profesorado nas tarefas plantexadas
- Frecuencia das condutas-problema
- Establecemento de novas formas de actuación no contexto ordinario da aula
- Establecemento de novas formas de actuación no contexto familiar e social